

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond-
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér“ rovatban
közleendő cikkek soronként
10 kr díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

OSIK-SZEREDÁBAN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyílttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Helyzetünk.

Kézdí-Vásárhely, 1886. júl. 23-án.

Ez átmeneti korszak sehol annyi változást és oly nehéz állapotot nem idézett elő, mint Kézdí-Vásárhely város életében. Százakra megy azok száma, kik rövid 15 év alatt innen részint Romániába, részint a szomszéd falukba kiköltöztek. Jól megfontolva pedig sok olyan van közöttünk, kikről nem mondhatná az e kérdést elfogultan bíráló hazafi: „Vesz-szen a fergese.“ Sok jóra való, szorgalmas és takarékos ember hullott el, kiket kizárólag az átmeneti nehéz idők árja önhibájukon kívül ragadt magával.

Fényesen igazolja állításomat azon körülmény is, hogy ezen polgártársak új hazájukban, hol akár ipari, akár gazdasági tiszteik folytatására alkalmasabb tér nyílt, tisztességesen élő, sőt vagyonszemberek lettek.

A Székelyföldről kivándorló iparos és földmives között lényeges különbség van, a mi abból áll, hogy az iparos, ki szorgalmas munkája után külön családi életet alkotva, Romániában letelepedhetik, örökre ott marad, míg a földmivelésre vagy szolgáltatásra bevándorló munkás csak addig marad benn, míg a munkaidő lejár vagy szolgálati ideje kitelik, és ekkor vagy kis summa pénzzel, vagy bérének elvonása miatt eltelve panasszal és keserűséggel tér vissza itthon hagyott népéhez és gyermekeihez. E körülményből magyarázható meg tehát az, hogy mily nehéz körülménye-

ket idézett elő Kézdí-Vásárhely város életében ez átmeneti korszak s miért álltunk oly erős lábón minden hazafias kérdéssel szemben hajdan és miért nem most.

A létért való küzdelem természetes hajlamainkból kifolyó feladatunk. De hogy e küzdelemnek kellő eredménye legyen, rendelkezésünkre kell, hogy álljon azon munkássági tér, melyen szorgalmunkhoz és erőnkhez mért jutalom-ban, jövedelemben részesülhetünk.

Kézdí-Vásárhely város polgárságának apraja-nagyja megszokta a munkásságot, mert míg a katonai directorium nehézségeiben a családfő heteken keresztül közvitézi gyakorlatokra és szolgálatra járt, addig otthon az anya és nagyobb gyermekek munkája után befolyt a ház fenntartásához szükséges jövedelem. Az egyszerű életmódhoz szükséges költségek a kisütőkön főzött pálinkából, ennek malotáján tartott fejős és hizó állatok jövedelméből bővön kiteltek. A szeszipar kivette kezükből az életmódot, s a ki kizárólag ebből élt: elveszté szájából a kenyeret s lett családjával együtt földöntutó koldus. A második csapás bekövetkezett a vámháborúval, mert sok munkáskéz elveszté kenyerét, ki eddig a nagyobb iparosok számára másod, harmadmagával dolgozva, terhes családot tartott fenn az így nyert munkabérből.

Jól lehet, hogy hazánk jobbjai, felfogva e helyzet komolyságát, mozgalmat indítottak meg arra nézve, hogy iparunk

itt a hazában nagyobb pártfogásnak örvendjen; de míg ez oda fejlődik, hogy nagy iparosaink a már megszokott romániai áruk alakját, anyagát és árát a mi viszonyainkhoz alkalmazva, itt a hazában oly piacot teremthetnek, hogy cikkekkel az eddigihez hasonló forgalmat mutathatnak fel: bizva már eddig szerzett javaik évi biztos jövedelmében, felhagynak rendre üzleteikkel. Ezen állapot ismét sokaknak veszi el életmódját s szaporítja a már is nagyszámu éhezők számát.

Az újabb időben általános volt a panasz az ipar pangásáról, mit a természetlen esztendő idétek elő; és ez természetes volt, nem ütődött meg rajta senki, csak aggódva gondolt a jövőre. A napról napra szaporodó közterhek, fokozódott igényekkel arányban nem állván a jövedelem: a bukás elkerülhetetlen.

Roppant terhelő körülmény Kézdí-Vásárhely polgárságára az is, hogy saját keserves keresményével vásárolt ingatlan vagyona felett nem rendelkezhetik szabadon. Gazdasági tekintetben hátrább áll akármelyik kis falunál e hazában. A szomszéd községek határai egész az épületes telkekig benyulnak e városba és így, habár Kézdí-Vásárhely város lakosai megvették e birtokokat, ezek felett csak addig rendelkeznek, míg terményüket leveszik, de azokra semmiféle marhájukat legelés végett nem hajthatják. Így ma már sem iparból, sem gazdaságból jövedelemre nem számíthatunk.

— Czikakodás után? — ismétlé keserű csalódással hangjában és mozdulatában. — Oh, Aladár!

Egek! Örök szerelemre való esküvést, magasztos és eszményt, várt ő, és mily időlen prózai tapasztalatra jutott! Mindez elég ok volt arra, hogy férjének kezét elbocsássa és éreztesse vele, mennyi fájdalmat okozott neki e követeléssel. Aladár úgy tett, mintha mindezt észre sem venné, és folytatta:

— Nemde, kedves Emiliám, megígéred, hogy esetleges czikakodásunkra nem enged lenyugodni a napot?

— Aladár, — viszonzá Emília röviden és komolyan, miközben homlokát ránczolá — ilyesmit nem követelhetsz, nem fogsz követelni tőlem; én . . . én . . .

— Nos? — kérde Aladár mosolyogva.

— Sohasem szoktam czikakodni — mondá hirtelen Emília, félő elfordulva.

— De kedves férjeddél talán mégis néha, ha nem tehetné meg, mit ohajtana, vagy nem akarná megtenni, mit te ohajtasz. Mert lásd, kedvesem, mi sem simítható el könnyebben, mint a házasság közti czikakodás, ha harmadik nem vagyülhet közéjük, és ha a hadi állapot 24 óránál tovább nem tart.

Aladár ajka még folyvást mosolygott.

Oly sok veszteség után ingadozó reménnyel nézünk a jövő elé. De bizunk abban, hogy előjáróink nem fogják összedugott kézzel nézni hanyatlásunkat.

Honfi.

Pénzért mindent.

A minapában olvastam a marseillesi földrajzi társaság bulletinje kimutatásából, hogy Ausztria-Magyarországnak épenséggel 1 millió 643,708 zsidója van, hogy Beregmegyében egy évtized alatt a zsidók száma 4000-ről 18,000-ra, minden községben 1-ről 49-re szaporodott s a Kárpátokon keresztül meginduló mai honfoglalás csak hazánk szép fővárosában Budapesten állapodhatik meg tulajdonképpen.

Ez oly elvitathatlan tény, melynek szomorú jelenségei nyilvánulnak ma közéletünk minden mozzanatában, s melyről bárki meggyőződést szerezhet magának, ha a rablás-szerűvé fajult mai pénzüzerkedés közvetítőit behatóbb figyelmére méltatja.

Mióta „új hazafiak“-ban így megszaporo-dánk, mióta a ritka becsületességet szinlelő zsidó logika a versenyképesség fentartása végett a handlérozásra magában kedvet érező világ örömeire szegény hazánkat az egész világ zsidóvásárlásának szereti tekinteni; mióta még egyik magyar miniszter ajkáról is elröppent a szó, hogy nem bánja, kié a föld; mióta liberalismusunk mindezekkel szemben tullepte a nemzeti közszellem által neki tulajdonított fogalmat s megfedkezett a nemzeti önfentartás köteleimről: azóta szomorú jelszavá lett hazánkban: „Pénzért mindent.“

Nem a hazáért, melynek földjét már nem a nemzet mondja magáénak, mely azt vérén szerző egykor; nem a hazáért, melynek min-

— Ha e harmadik alatt anyámat érted — viszonzá Emília kissé reszkető hangon — s ezzel azt akarod, hogy ezentul vonjam meg tőle bizalmamat s házamban idegenné tegyem, úgy meg kell mondanom, hogy . . . hogy épp úgy sérted őt, mint engemet, mert . . . mert mi ketten nem czikakodunk, nem soha, és anyám sohasem elegyedik czikakodásba.

Emília most már arczélének háromnegyed részét mutatta.

— Ne ragadtasd el magadat, Emiliám — viszonzá Aladár gyöngéden, de határozottan. Ezzel keze után nyult, melyet Emília vonakodva engedett megfogni. — Én legtovábbra sem gondoltam anyádra, kit ép úgy tisztellek, mint saját anyámat; de ismerem az életet, gyermekem, és tudom, hogy ezer meg ezer házasság nem végződnék oly boldogtalanul, ha ez ígéretet egymásnak megadnák, melyet most szeretetteljesen bár, de teljes komolysággal kérek, sőt követelek tőled.

— Ah, tehát követelsz! — mondá Emília sértett büszkeséggel. — Új állapotunkban első szavad követelés és parancs! Meg kell vallanom, hogy jogodat eléggé korán érvényesítetted. De ha követeled, meg kell ígérnem, mit férjemen kívül más nem merne követelni, és ígérem, hogy fogadásom szent lesz

A „Székelyföld“ tárczája.

Az első czikakodás.

(Rajz a házasság-életből.)

— Végre magunkra vagyunk! E szavakkal üléle meg Dr. Millnay fiatal, szeretetreméltó menyasszonyát.

Emília mitsém felett. Nők módjára nagyot sohajtott és bájos, zavarában piruló arczát keblére hajtá.

A mellékszobában suhogtak a selyemruhák, csengtek a poharak és hangzott a vidám kacaj. Ezek azonban csakis a távozni készülő utolsó vendégek voltak.

Emília telpillantott a szeretett férjura és szeme édes könnyekkel telt, melyek közé az a fájdalom szokott vegyülni, midőn eddigi körülből távozva, előttünk ismeretlen új világba lépünk. Millnay Aladár sokat emlegetett fiatal orvos szintén e válponton állt, és a pálya, melyre lépett, fényesnek ígérkezett; mindez nem maradt befolyás nélkül Emília szerelmére.

Aladárt a férfiak eszményképének tekintés a házasság szintén eszménykép volt előtte, olyas valami, melyet az életnek köznapi prózája el nem érhet, vagy legalább az ő házasságukban elérni nem fog.

Aladár tudományosan képzett férfiú volt és sokkal mélyebben hatolt az emberi természetbe, sokkal inkább ismerte az emberek társadalmi életét, hogysem a dolgokat gyakorlati oldalukról ne tekintette volna, vagy pedig, hogy a rózsás jelen miatt a még fátyollal borított jövőről megfedkezett volna.

Emília ki akart bontakozni karja közül, de Aladár szorosan tartotta és most pillantott először, komolyan kutatva, mosolygó szemébe.

— Kedves Emiliám! — mondá és hangja férfiasabban csengett, mint egyébkor. — Még mielőtt az első lépést teszed ez új életbe, fogadalmat kell tenned és megígérned, hogy e fogadalmad mindenkor szent lesz előtted.

— Mi az, kedvesem? — kérde Emília, át-érezve e magasztos pillanat szentségét.

Örökké tartó fogadalom! mily eszményi, mily regényes lehet az!

De mit az orvos s most már férje tőle követelni szándékozott, korántsem volt eszményi vagy regényes s nagyon is szárazon, sőt tompán hangzott, midőn mondá:

— Ígérd meg, hogy czikakodás után soha sem feksznék le előbb, míg meg nem békültünk.

Emília kiábrándultan hullott le képzelmeinek hetedik egéből.

den porszeme honfivérrel van megtermékenyítve, kell ma már a nép, a nemzet fainak elvérzeni a csatamezőkön, hanem, hogy a Rothschild monarchák, a kapitalisztikus világ-hatalmasságok, az üzerek a rongy papirosra tetszésük szerint ráírt összegeket időnként, a mint pénzsomjuk hozza magával, a nagyvilág zsibvásárain megkamatoztassák.

Mert ki nem ad igazat nekünk abban, hogy a modern államéletben nemcsak a belügyeknek szabályozója, hanem egyuttal az ugynevezett külügyekben is a legbefolyásosabb tényező? A pénztől függ a béke és a háború. S ki nem tudja, hogy a háború kimondhatatlanul jobban szaporítja a tőkék kamatait, mint a béke?

Az emberiség leghasznosabb, legmunkásabb része izzad, küzd, fáradoz, éjet nappá téve munkálkodik a szükséges pénzérték előállításán, s a henyélő, a valódi munkát és fáradságot nem ismerő spekuláns kényelemmel élvezi amaz életfentartó nagy osztály fáradalmainak gyümölcsét.

A szegény földművelő, iparos, kereskedő, munkás nép gondosan iparkodik fizetni adóját, meghozza áldozatát a haza oltárára; de ha munkaereje fogy, ha az elviselhetlen nagy, terhek hordozásában ellankad, ha a reá súlyosodó terheket nem bírja elviselni: elviszik lovát, ökrét, gabonáját, szénáját, fogatát s más — életfentartásához szükséges — eszközeit, butorait, majorságát stb., szóval mindenét pénzért, melynek nagy részét az ország — többnyire idegen — olygar cháé élvezik.

Midőn pénzről van szó, azzal szemben nem jön tekintetbe haza, nem hazai föld, országnép, nemzet. A pénznek engedelmeskedik minden, maga a hadsereg is. Nem hiába áll az, hogy a pénz kormányozza a világot.

Midőn pénzről van szó, nincs liberális, nincs konzervatív, nincs mérsékelt ellenzéki stb. pártállás, mert a gazdasági életben a párt-elnevezések pl. egy részvény aláírásánál már teljesen elmosódnak.

A pártok emberei ugy a sajtóban, mint a politikában bármennyire harapdossák is egymást, a gazdasági életben szépen megférnek. Ily összpontosító hatalom rejlik a pénzben egyfelől, míg másfelől minden engedelmeskedvén neki, képes a világ társadalmát vérfürdőbe küldeni.

A Rothschild-világ az ő faiban rég felismerte ezen utólráhetlen nagy hatalom erejét s már vele született keresztényellenes hitelvéinél fogva, mint a lelkiismeretből semmit sem csináló spekuláns elem, kezébe ragadva e hatalmat, uralja a világ piacát és folytatja lelketlen üzér játékát.

(Folyt. következik.)

Felvidéki.

előttem, és habár kényszerítve adom is, biztosítok, hogy nem fogok csivakodni.

Ezzel kibontakozott keze közül és gyorsan az ablakhoz ment. Megsemmisülten állt meg ott.

Hát ilyen a házaset, melyet rózsás színben ecsetelt maga elé? Ime, a nácsszoba küszöbén eléje áll az élet közönséges prózája, melylyel szüleinél eléggé megismerkedett. Csivakodás! Hisz szilárdul eltökélte magában, hogy férjét sohasem fogja barátságosan szóval illetni, s ő most csivakodásról beszél! Hallatlan! Eszébe jutottak anyjának intései, midőn a házasetről ábrándozott, s ime, anyjának igaza volt.

Aladár még egyszer megfogta kezét. Emilia nem mozdult.

— Emiliám! — mondá Aladár — valóban mindketten gyermekek vagyunk: én, mert olyasmit követelek tőled, mit nem teljesíthetsz, és te, mert szívélyes tanácsomat rossz néven vetted. Balgaság!

Emilia férje felé fordult; szép arcán meglátszottak a hullatott könnyek nyomai.

— Hogyan? Nem teljesíthetek? — mondá. — Ily egyszerű, balga ígéretet ne bírnék teljesíteni? Rossz néven vettem tanácsodat? Hát én vagyok ennek oka? Hisz oly boldog voltam, míg helytelen követeléssel e hangulatba nem hoztál! Hát házasságunk első

Tanügy.

A szülők teendői gyermekeik valláserkölcsi érzésének fölbresztése és fejlesztése érdekében.*)

Minden teremtménynek megvan a maga rendeltetése és célja, s így a legfőbb kötelességnek: az embernek is elő van az, a természet nagy könyvében, írva. Vég nélküli tökéletesedésre, az igaznak, szépségnek, jónak megismerésére és követése által az erényességre törekvés képezi az emberiség végezteljét. A tökéletesedés eme nyilatkozatai, maga a legfőbb jó, az erény, sehol sincs olyan szépen körvonaloza, mint a keresztény vallásban. S ez okból nem volt és nincs ember, ki a vallást nélkülözhetten volna lelki világában. Mindnyájan hiszünk egy legfőbb jóban. És ez így van jól. Mert hiszen a vallás szenteli meg ama viszonyt, mely a házastársak között köttetik; a vallás szabályozza a gyermekek és szülők, testvérek és rokonok s a barátok közötti viszonyt. A családi élet szereteten, bizalom alapul, mértékletességet, becsületet, önmérsékletet és a munkásságban kitartást követel, s ez erényeknek koronája a hit, az Isten iránti félelem, mely ezeket szép összhangzásba hozza, élte, s a családi életnek a boldogság, a megelégedés világító s melegítő sugarait, fényes napját képezi. Az embert erejének a létfontartási küzdelemben való kifejtésére, az igazság, erényesség, boldogság megismerésére és keresésére a vallás segíti; a vallás tanítja szeretni, tűrni, remélni, küzdeni a szerencsétlenségekkel, szegénységgel, nyomorral. A vallás a legteljesebb vigasztalás. Ezért az embernek szüksége van a vallásra. De nemcsak az egyének és családoknak, hanem egész nemzetnek szüksége van a vallásra. Hisz a történelem elég fényesen igazolja, hogy csak azon népek emelkedtek a jólét, hatalom, műveltség magaslatára, melyeknek kebelében virágzott a józan vallásosság. Görögországot, apróbb államait politikai egésszé a vallás fűzte össze. Róma csak addig emelkedett s csak addig sítkezett a hatalom és dicsőség verőfényében, csak addig élvezte a szabadság áldásait, míg vallásosságban élt, s midőn erről megfeledkezett: azonnal elbukott.

Fájdalom, hogy nem egy emberrel találkoznunk ma, kik a józan felvilágosodás ezen, századok által igazolt és szentesített vívmányát kétségbe vonják, kik a vallást szükségtelennek tartják. Nem egyre találunk, kik a vallást gunyolják, s ha vallásról beszélnek, azt legfőbb egy szánó mosolylyal kísérik. Hányan vannak, kik ugy nyilatkoznak, hogy a vallás csak a tudatlan tömegnek való, a műveltséggel, tudománnyal össze nem fér!

*) A kézdívársárhelyi községi elemi népiskola 1885—86-ki „Értesítő”-jéből.

estéjét, első egyedüllétét a csivakodásról való társalgás töltse be?

E szavakra haragja ismét felülkerekedett és szenvedélyesen könnyezve folytatta:

— Miért zaklatsz csivakodással? Nem akarok csivakodni! Nem ismerem a csivakodást! Soha életemben se csivakodtam!

Ezzel arcát zsebkendőjébe rejtette és keservesen zokogott. De nem úgy a derék Aladár. Jól érezte, hogy válponton áll, mely arról fog határozni, ki legyen az ur a háznál, ha nem is szarnoki értelemben, hanem a szentírás ismert szavai szerint: „És ő legyen a te urad és parancsoló”, azaz: gondolatai, ohajai, akarata a tied is legyen.

— Ha egyáltalán félreérteni akarsz és kívánságomat ily méltatlan módon magyarázod, úgy maradj meg a melletted. Az első lépés szerencsétlen házasságra megtörtént, még pedig tőled! Ime, esküvőnk napján csivakodtunk, és ha épen ugy akartod, váljunk el haraggal egymástól. Jó éjt, Emilia!

Ezzel futólagosan, majdnem fagyosan csókolta homlokát, és a hálószoba ajtója felé fordult.

Nem nagyon sietett; utközben még keztyűit is lehuzta és nézegette a csillár alatt, vajjon nem kapott-e itt-ott foltot.

Emilia parázson állt. Oh, nagyon is igaz volt! Tagadta tőle a csivakodást, és már is

Fájdalom, hogy ama magasztos eszmék melyek a régi korban, Róma, Spártának, Athénnek a világ színpadáról való letűnését megelőző s még az azt követő évszázadokban is hevitették az emberiség keblét s oly sokakat eszményi magaslatra emeltek: ma értéküket, jelentőségüket kezdik veszteni. Gyilkosság itt, rablás ott, hűtlenség ma, csalás, erköletlenség holnap és azután: mindig füleinkben zúgnak, szemeinkkel látjuk, lapjainkban olvassuk s könyveinkből tanuljuk! Megdöbbenünk mindannyiszor, szíveinken átfut a kétségbeesés viharja, gondolkodóba, mélyen gondolkodóba esünk. Fűrkésszük okát. Mondják és mondjuk, a hányan, annyiféleképen.

Egyik a szegénységet, a nyomort mutatja föl, mint ama bűnök büzhődt fertőjét; a második a tudományok magasfoku előhaladásának tulajdonítja. Sokan az iskolákban, különösen az állami, községi iskolákban keresik az alapját. De legtöbb igazuk van tán azoknak, a kik a hiányos házi nevelésben igyekeznek maguknak megmagyarázni az okot. Hogy az iskola nem nevel vallástalan embereket, azt ez alkalommal nem ohajtom bizonyítani. De annak sem kell hosszas érvelés, hogy a család e tekintetben, a vallásos nevelés tekintetében, igen sokat mulaszt; hiszen a szomorú valóság — fájdalom — elég fényes bizonyosság ez állítást mellett. A család még ma e tekintetben is teljesen az iskolára utal, ez adja neki éltető napsugárt szívének, szeretetének mélységes tüzeiből, mert tán nem érkezik a család a létfontartási küzdelemtől s egyéb bajoktól arra, hogy a nevelésnek bár elemeit becepegtesse a gyermekek szívébe!

Pedig az iskola hiába nevel vallásosan, erkölcsösen, ha a család e nehéz munkában nem segíti, mert e szép feladatot az iskola csak a családdal, a szülőkkel közösen oldhatja meg! Mint a nevelésnek minden ágában, ugy a vallásos nevelésben, és legfőképpen, együtt kell működni az iskolának és családnak az egyén kifejlesztésére. S midőn meggyőződésünknek élénk kifejezést adok, rövidség okáért egyenesen rátérek ama teendők körvonalozására, melyeket minden szülőnek, ki e névre érdemes akar lenni, gyermekei vallásos nevelése érdekében követnie kellene.

(Folytatása következik.)

Vajna Károly.

A csiksomlyói róm. kath. főgymnasiumnak 1885—86 tanévi értesítőjét vettük, melyet Imets F. Jákó igazgató kiváló gondnal szerkesztett.

Az értesítő Glosz Miksa tanárnak a főgymnasiumi tanári könyvtár történetének változatos leírásával kezdődik, mely szerint a könyvtár az 1885—86. tanév végéig áll: 2071 műből 2107 kötetben, 922 füzetben és képvisel 3703 fűt 9 kr értéket.

csivakodott vele; elismerte jó szándékát s azt már is meghiusította.

Aladár az ajtóhoz ért, felemelte a függőnyt, még egy lépés és tátongó örvény nyílik meg köztük s mindkettőt örökre boldogtalanná teszi.

— Aladár!

Csak egy szó volt, félig az ijedelem, félig a segélykiáltás szava, de a fájdalomtól tisztított valódi aranycsengése a szerelemnek.

Aladár feléje fordult.

Emilia kiterjesztett karral, könnyein át mosolyogva állt. Aladár nem lett volna ember, nem orvos, ha e változást észre nem vette volna, mely most kedves nejt történt. Oda ugrott és hevesen keblére szorította.

— Emiliám!

— Bocsáss meg, Aladár, — suttogá halkan és boldogan — gyermek voltam és gyermekes gondolataim valának. Haragomban ígertem, a mit tőlem kívántál, és most békében akarom teljesíteni.

— E szerint... nem nyugszunk le előbb, míg ismét meg nem békültünk.

— Látnod, kedvesem, — viszonzá Aladár, miközben szenvedélyesen megcsókolta — ez volt első csivakodásunk.

K. Mártonffy Imre.

A főgymnasiumnak a föfolyt tanévben 167 tanulója volt.

A tanári kar 14 tagból áll.

Az értesítő közli: a tanítási tervet osztályonként; az írásbeli feladatokat az 5-dik osztálytól kezdve felfelé; az érettségi írásbeli tételeket; a tanügyi adatokat; jutalmazásokat; a gymnasium krónikáját; az ifjúság érdemsorozatát és a tanulók származási helyének áttekintését.

Az önképző-kört Bodosi Lajos tanár vezette. Elnök volt: Merza János VIII. oszt. tanuló. Tartatott 10 rendes és 1 rendkívüli gyűlés. Beadott és megbíráltatott 31 dolgozat, melyek közül a kör „Haladás” című albumába fölvétetett 5 fordított és 1 eredeti prózai dolgozat. Ezekon kívül fölvétetett az albumba 4 szépen kidolgozott és alkalmi ünnepeken felolvasott beszéd is, melyek közül 3-at Merza János VIII. oszt. tanuló és 1-et Bartalis Ágoston VII. osztályos tanuló tartott.

Munkálkodásaik által kitüntek: Merza János VIII. oszt. tan., Gergely Andor VIII. oszt. tanuló, Léhner Kristóf VIII. oszt. tan., Solnay Kornél VIII. osztályos tanuló, Endes Antal VIII. oszt. tanuló. Szavataik által: Balázs Béla VIII., Lehner Kristóf VIII., Bartalis Ágoston VIII., Endes Antal VII., Csűrös Imre és Kovács János VII. osztályos tanulók.

Végül közli Imets F. Jákó igazgatónak az 1885. évi légtüneti és növényéleti észleleteit feltüntető táblázatát és kimutatását.

Figyelmeztető. A tanulók szabályszerű fölvétele és beírása folyó év szeptember 1. és 2-ik napján történik.

A javító-, valamint az elhalasztott felvételi vizsgálatok szeptember 3. és 4-ik napján tartatnak meg.

Válasz Erdélyi Károly felső-népisk. igazgató urnak.

Kézdí-Vásárhely, 1886. júl. 20.

III.

Ön, igazgató ur, az egész cikkét jellemző könnyelműséggel oda veti a papírra, hogy „nem felel meg a valóságnak azon állításom, hogy ez évben már ipari oktatás csakis az illető szaktanító önkéntes jóindulatából történt 2—3 önként vállalkozó tanulóknak, de kötelező nem volt; mert a kosárfonás igenis az egész tanév folyamán nem önkéntes jóindulatból, hanem a tanterv értelmében rendszeren tanítatott.” No, hát én erre ismételen kijelentem, hogy ez évben az ön iskolájában a kosárfonás csakis az illető szaktanító által önkéntesen s nem a tanterv értelmében tanítatott. Nagyon sajnálom, hogy ön ezen meggondolatlan állításával bizonyítványt állított ki arról, hogy iskolájának sem az első, sem az újabb tanítási tervét nem ismeri!

Hát először is: a régi tanterv értelmében rendszeren nem volt ez évben ipari oktatás, mert az „legalább is két iparág, pl. kefekötés és kosárfonás” tanítását írja elő, holott az ön iskolájában csakis egyik, a kosárfonás, tanítatott ez évben, a mint ezt ön is elismerte válaszában, s ismételen mondom, hogy csakis az illető szaktanító önkéntes jóindulatából s azért, hogy ennek hetenkint ne csak 9, hanem az iparoktatási 2 órával együtt legalább is 11 órája legyen. Ebből is elég világos, hogy ön, igazgató ur, iskolája régebbi tanítási tervét nem ismeri s a közönség jóhiszeműségében bizva, azt „fűllentés”-ével félre akarta vezetni „tájékoztatlanságból”, s tegyük hozzá még, a mit rólam mondott — „rosszakaratból”. De hiszen, igazgató ur, ama régebbi tanterv, a melyre ön — a mint bebizonyult — valótlán állítását építette, megszűnt érvényes s kötelező lenni akkor, midőn 1882-ben kiadott s életbelépttetett az „ipari tanmühelylyel egybekapcsolt felső-népiskolák” számára készített azon új tanterv, a melynek értelmében az ön felső-népiskolájában is megszűntette a IV. osztály s ezzel együtt az ipari oktatás, t. i. a kefekötés és kosárfonás. Ha tehát az új tanítási terv, életbelépttetésével megszüntette az ipari oktatást, gondolja csak meg, igazgató ur,

hogy igazat mondott-e ön akkor, midőn állítja, hogy nem az illető szaktanító önkéntes jóindulatából, hanem a tanítási terv értelmében, rendesen, tanítattott a kosárfonás? Ismerje be no, ön is, hogy egy kicsit bizony, tisztességgel szólván, „fűl-lent-tett”! Az új tanítási terv, amely az ön iskolájában jelenleg érvényes, az ipari oktatásról ekként intézkedik: „A felsőnépiskola mellé állított ipari tanműhelyben a növendékek a felvett iparágban [az I. osztálytól egész a III. osztály bevégeztéig, azaz 3 éven át, a délutáni szabad órákban szakképzett iparosok által, segédek közreműködése mellett, nyerne gyakorlati oktatást. A gyakorlati oktatás a szerszámok szerkezetének, kezelésének és a használt gyártási anyagok ismertetésével kezdődik; ezután a tanulók az egyszerűbb cikkek készítésén kezdve fokozatosan gyakoroltatnak az egyszerű és összetettebb kézi miveletekben, úgy, hogy 3 év alatt kellő kézi ügyességet szerezhessenek és megismerhessék lehető teljes választékát azon gyártmányoknak, melyek a hasonló műhelyekben előfordulhatnak.”

Tehát a régi tanítási terv szerinti kosárfonást és kefékötést az új tanítási terv megszüntette s helyét egy ipari (nem háziipari) tanműhelynek kellett volna elfoglalnia, de amely maig meg nem történt: az ön iskolájában ez évben semmiféle ipari oktatás nem lehetett a tanítási terv értelmében teljesítve!

Persze, hogy ön azt gondolta, igazgató ur, hogy a felsőnépiskola tanítási tervét más sem ismeri, mint ön, s hogy még mindenki a régi tanítási terv szerinti elmaradott állapotban van, mint ön. Persze azt hitte, hogy csak önnek van meg a tanítási terv s az is ládája vagy szekrénye fenekeiben úgy eltéve, hogy senki meg sem közelítheti, s tudatában igyekezett az olvasó közönséget az én „rosszakaratu handabandázásaim”-mal való félrevezetés felől tájékoztatni, de ellenkező hatást ért el vele, mert saját maga állításával süttötte ki, hogy ön az, a ki félrevezetni ohajtotta a közönséget, s hogy nem én vagyok „talmi” Arisztides, hanem ön a „talmi” igazgató, ki a vezetésére bízott iskola tanítási tervét nem ismeri!

De menjünk tovább! Ön azt mondja, hogy „ha valaha nemzetgazdaságtant tanultam volna, most tudnám, hogy a 3 legfőbb termelési tényező közül az iparban első szerepe van a munkának s azt is tudnám, hogy ennek, t. i. a munkának, kiindulási pontja az értelem, s ezt megadni az iparos pályára készülő ifjaknak, ez czélja, ez hivatása az ön iskolájának”. És hogy: „Eltekintve a szaktanártól, iskolájában mindentantárgy az iparra való tekintettel adatik elő.” Ebben önnek, igazgató ur, elismerem, igaza van; de hát „Nulla regula sine exceptione”, sigy az ön mondása igazsága alól is van kivétel és pedig éppen ön. Teljes őszinteséggel és készséggel elismerem ismételtén, hogy derék tanítótársai igyekeztek tanítványaiknak a munka kiindulási pontját, az értelmet, megadni s tantárgyaikat az iparra való tekintettel adni elő, mert erről örömmel győződtem nem egyszer meg. De az ön által előadott szaktanártól csakugyan el kell, hogy tekintsünk, miután azokat ön nem az iparra való tekintettel adta elő, miután ön az ipartant s természetrajzot nem szemléltetve tanította, s miután ezáltal ön a munka kiindulási pontját, az értelmet, megadni növendékeinek, elhanyagolta! Ezt és csupán ennyit írtam a vizsgákról szóló szerény tudósításomban; s hogy megjegyezni bátor voltam, hogy az ipartan (sűr-, szesz-, ecet-, szappan-, bőr- stb. gyártás) tanításának csak szemléltetve van meg legalább az a haszna, hogy a növendékek értelme fölfogja s hogy ön ezt nem tette: ezért rontott nekem olyan magasán tartott, gögös hangon írt válaszában, elfeledve azon francia közmondást, hogy: „A ki haragszik, annak nincs igaza!” En ezen állításomat a maga teljességében föntartom ezután is, annál is inkább, mert azt ön megozafolni nem tudván, annak igazsága kétségbevonhatatlan.

mat a maga teljességében föntartom ezután is, annál is inkább, mert azt ön megozafolni nem tudván, annak igazsága kétségbevonhatatlan.

Hogy a nemzetgazdaságtanból mit tanul-tam s mit tudok, azzal nem dicsekedem. Ön azonban ebbeli tudományával henczeg, s hogy kedve teljék, megengedem, hogy ön nemzetgazdaságtant tanult, s tudja is tán elméletileg, de gyakorlatilag nem képes alkalmazni. Látom azt, s láthatja mindenki, bármilyen keveset tanult fölületesen gondolkodó egyén is, hogy a három legfőbb termelési tényező közül legtöbbet termel ön a természet közreműködésével abból, amit csűrésnek, csavarásnak, a tények elferdítésének, az igazságon való könnyelmű átsiklásnak, a közönség jóhiszeműsége félrevezetésének neveznek; mert tény az, hogy önnek mindig ritka szerencséje volt arra, hogy hízog, kaczagó modorával az éremnek mindig csak a szebbik felét mutassa be s a másikat elfedje; látom és tudom, hogy ön előtt a második termelési tényező: a munka, csak addig ismeretes, a meddig nem vág tul-ságos kényelemszeretete s önérdékének kielégítése útjába; s elismerem, hogy ne mondja ön, hogy nem vagyok igazságos, hogy a harmadik termelési tényező: a töké önnél igen finom egres-, meggy-, vörös szőlőbort stb. s még sok egyébtermelt, melyek a magas miniszteriumhoz is eljutottak. De, hogy a nemzetgazdaságtanból nem tanulta meg lépén az okszerű, kiszámított munkálkodást: ezt viszont állítom s be is bizonyítom, ime: Ön írja, hogy az elemi iskola IV. osztályából 10 (tíz) éves korukban lépnek át a növendékek a felsőnépiskolába — a mint ez így is van, — s onnan 15 (tizenöt) éves korban testileg lelkileg megerősödöttén lépnek ki az iparos pályára. Miként lehet ez? Hiszen a felsőnépiskolában csak 3 (három) osztály van s ezt végezve a 10 éves korban belépett növendék 13 (tizenhárom) éves lesz s nem 15 (tizenöt), mint ön számítja igazgató ur! Látja, ha munkáján oly könnyelműen keresztil nem siklik, hanem egy kevest számít vala, nem írta volna azt, hogy $10 + 3 = 15$, hanem hogy $10 + 3 = 13$! Az ön számítása szerint vagy 5 (öt) osztálynak kell a felsőnépiskolában lennie, vagy minden növendéknek 2 (két) évig ismételnie, hogy 15 (tizenöt) éves korukban, testileg lelkileg megerősödöttén, a szükséges szellemi ismeretekkel lépjenek ki az iparos pályára! Lám, lám, tisztelt igazgató ur, ez az egyszerű elszámítás s a velejáró könnyelmű átsiklás a munkán, mennyire bebizonyítja, hogy éppen ön az, a ki fölületesen gondolkodik, okszerűtlenül, elhamarkodva munkálkodik s nem bir állásához megkívántató komoly nyugodtsággal és higgadsággal!

Azt írtam, hogy nem értem, hogy miért foglalnak helyet a tanítandók sorában az ipartan és a nemzetgazdaságtan, bár a tanítási terv írja is körül ezt. S nem szégyenlem most is azt állítani, hogy még az ön felvilágosítása dacára sem értem. Most is azt állítom, hogy a nemzetgazdaságtan nem a felsőnépiskolába való, mert azt 12–13 éves növendék nem képes fölfogni. Ez állításomnak ön is igazat ad, midőn azt mondja, hogy „az ipartan és nemzetgazdaságtan nem is 12–13 éves, hanem 15 (tizenöt) éves fiúk számára van előírva. De hát, szeretném tudni, hogy honnan veszi ön igazgató ur a 15 éves tanulókat, mikor iskolájába 10 éves korban lépnek be s a 3 osztály végeztével onnan 13 éves korukban lépnek ki? (No ugy-e, ez is egy kis elszámítás!) Lám, lám, ig. ur, egy kevés alapossággal önnek sem ártana, bármilyen magasán képzei is magát!

Hogy ön kész szappanosokat, szesz-, sör-, ecet stb. gyárosokat neveljen: én nem állítottam, azt soraimból ki nem olvashatja értelmes ember. Ismételtén megjegyzem, én csupán azt mondtam, hogy a jelzett ismeretek maradandóvá tétele s az értelem kellő fejlesztése szempontjából szükséges szemléltetést ön elhanyagolta. Ha ön ezt megozafolni nem tudta, arról mitsem tehetek. De öntől nagy kár volt olyan erősen megtámadni engemet akkor, mikor önnek csupán egy szerű igazságot mondtam meg

teljes jó akarattal. S midőn visszatartom azon kijelentését, hogy a tanítói kar többi tagjának buzgó munkásságát illetőleg tett elismerésem elmaradhatott volna, mert én arra illetéktelen vagyok, vegye tudásul, hogy ön is, társai is nyilvános pályán működnek mint ilyenek munkásságai nyilvános elbírálás alá esnek s ezt tenni a sajátónak s bárkinek is joga van!

Ezzel bevégezem cikkemet. Nem azért, mintha elmondani valóim még bővében nem lennének, hanem a lap szűk tere s a t. olvasó közönség iránti tekintetből. Végezetre azonban, — miután ön is adott nekem egy tanácsot, — én is szolgálak önnek egygyel. A kit meg nem támadnak, az ne mondjon másnak olyan sok „tudatlanságot, hazafiatlanságot, kárhózatosszereplést, keveset tanulást, fölületesen gondolkozást, értetlenséget stb.” s plane oly nagy garral, mert a mint látja, ellenkező hatást ért el vele; vagyis: a ki nek háza olyan vékony és gyenge üveggel van fedve, mint az öné, az ne hajigáljon kövekkel!

Arisztides.

Füredi levél.

Kovácsna, 1886. július 21.

Kovácsnán a füredi élet tulajdonképpen most, az időjárás jobbrafordultával veszi kezdetét; eddig a vendégek életuntan, a szoba falai közt töltötték el az esős, hosszú napokat. Ma már a sétatereken, zöldben és bálteremben több alkalom nyílik a társas összejövetelekre.

Közelebbről, július 18-án este, minden tekintetben sikerült, tombolával egybekötött bál rendeztetett a füredi zenealap javára. Csinos publikumot hozott össze a szép idő. A tánczra termelt fiatalság kifogyhatatlan volt a jó kedvben, mely nagyban fokozódott a szilágyosmilyei barna seregnek — a Dénes László jól szervezett bandájának — talp alá húzott nótái által. A francia négyest 26 pár tánczolta.

A szerzett adatok szerint a hölgyek koszu-ruja ezen nevekkal díszlik:

Biaziny Katalin, Deák Albertné, Deák Sámuelné, Elvira Schreiberne, Finta Jánosné, Gazda Károlyné, Grosz Károlyné, György Józsefné, Herman M., Mán Lauriáné, Mélik Bogdáné, Miszelbacherné, Nagy Gézané, Scharlotte Hänné és Szörcey Gáborné uraszonnyok; továbbá: Barabás Róza, Beczö Etelka, Csia Vilma, Bukowski Anna, Beder Ágnes, Deák Klárika, Deák Katika, Deák Lujzika, Fejér Mari, Gazda Emma, Hosszu Ida, Imre Berta, Kell Róza, Kovács Róza, Mélik Adél, Mendl Lóra, Mihály Zuzsa, Simó Vilma és Török Margit kisasszonnyok.

Hogy a bál ilyen szépen sikerült, azt leginkább a Deák Benedek kezdeményezésének és buzgó fáradozásának köszönhetni.

A számadás szerint az összes bevétel 32 ftrra rug, melyből a kiadás levonásával D. B. 5 ftrtot szolgáltatott a zenealapba. Ehhez Cs. Gy. még 80 krral járulván, az összes tiszta jövedelem 5 ftr 80 krt teszen.

Felülfizetések: Kelemen Lajos tiszti ügyész ur által 50 kr, Gyertyánfy István ur által 10 kr és Bányaí Kristóf ur beküldött jegyváltás nélkül 50 krt.

Fogadják az illető urak a füredigazgatóság hálás köszönetét tanusított áldozatkész-ségükért.

X.

Különfélék.

— Első mise. Hatolykai Kozma Imre, új áldozópap e hó 25-én, vasárnap, d. e. fogja bemutatni Szentkatolnán az első, vérontás nélküli szentmise-áldozatot. Mise alatt Bardocz Gyula, gyulafehérvári karmester vezetése alatt négyes dalokat fog énekelni az ezen ünnepélyre rögtönzött férfidalkör. S ugyanakkor lesz bemutatva az új orgoná, melyet Nagy József brassói orgonaművész készített.

— A s-zygyörgyi első széky szövénygyárban 11 alapítványi hely üresedésbe jövén, arra pályázatot hirdetett az igazgatóság. Felvétetnek 14 éves kort elért háromszékmezei születési leányok; a pályázati kérvényhez melléklendők: a) orvosi, b) keresztségi, c) hatósági szegénységi bizonyítvány, d) eset-

leg iskolai bizonyítvány. A kérvények mélt. Potsa József megyei főispán urhoz, mint az első széky házi ipart terjesztő egyesület elnökéhez küldendők a jövő aug. hó 15-ig.

— A gazdaközönség figyelmébe. Riemer Ede sz.-udvarhelyi derék gazdasági gépraktáros által legújabbán feltalált és szabadalmazott s a Székely-Udvarhelyt július 22-én tartott próbán kitűnőnek minősített „Szakács” váltó-ekékkel vasárnap jul. 25-én d. u. 2 órakor Csik-Szeredán, s július 26-án d. u. 2 órakor pedig Sz.-Kereszturtt próbák fognak tartatni, melyre a t. gazdaközönség figyelmét ezennel felhívjuk.

— Szabó Lajos könyvnyomdász, kinek tüzlete a múlt évben ismeretlen okból leégett, Csik-Szeredában közelebbről ismét nyomdát nyitott. Ajánljuk a csiki közönség figyelmébe.

— Utónállás. Folyó hó 22-én Sz. J., köztisztvisletben álló szentkatolnai lakost a Szentkatolna és Kézdi-Vásárhelyi közti országuton két ismeretlen suhanoz megtámadta súlyosan megsebesítette, s azzal odább állott. Levelezőnk azt írja, hogy ez országuton ehhez hasonló esetek gyakran fordulnak elő, melyek a közbiztonságot nagy mértékben veszélyeztetik.

— Vas Gereben műveiből e napokban jelent meg a 19–22. füzet is. A 19-ik füzetben végződik a „Nagy idők, nagy emberek” cz. korrajz s abban van Vas Gereben életrajza is. A 20-ik füzetben indul meg a „Pörös atyafiak” czímű regény. Megjelenik Méhner Vilmosnál Budapesten. Ára füzetenkint 25 kr.

Közzgazdaság.

A csikszeredai takarékpénztár részvénytársaság vagyon-mérlege 1886. június hó 30-kán. Vagyon: Váltó-számlán 132,471 ftr 82 kr. Előleg-számlán 126 ftr. Kötelezvény-számlán 43,555 ftr 50 kr. Kezelési költség-számlán 99 ftr 30 kr. Leltár-számlán 721 ftr 50 kr. Fizetési előleg-számlán 38 ftr. Per-előleg-számlán 435 ftr. Pénztár-számlán 2529 ftr 75 kr. Összesen 179,976 ftr 87 kr. Teher: Részenyitőke számlán 50,000 ftr. Betét- és tőkésített kamat-számlán 55,295 ftr 10 kr. Visszleszámítási számlán 58,916 ftr 41 kr. Tartalék-alap-számlán 7982 ftr 34 kr. Kisdédóv-alap-számlán 411 ftr 97 kr. Tiszti óvadék-alap-számlán 1400 ftr. Bélyegilleték-számlán 13 kr. Letét-számlán 75 ftr 54 kr. Nyeremény 5895 ftr 38 kr. Összesen 179,976 ftr 87 kr. Csik-Szereda, 1886. június 30-án. Pototzky Kristóf igazgató. Sprencz György könyvelő.

Füredővendégek névsora.

Csik-Zsögöd.

II.

Lakatos Mihály kir. illetékszábi tisztt (Kolozsvár) 5 személy. Kein Adolf körjegyző (Szépviz) 4 sz. Bogády Lajos p.-ü. gyakornok (Cs.-Szereda) 1 sz. Sprencz Arthur keresk. gyakornok 1 sz. Pásku Sándor honv. őrnagy (Lugos) 3 sz. Pénteki László honv. százados (Szereda) 1 sz. László Ferenc honv. főhadnagy (Szereda) 1 sz. Miklósi József kir. törv. bíró (Cs.-Szereda) 1 sz. Harták Pál pü. min. titkár (Budapest) 1 sz. Boér Péter honvéd hadnagy (Szereda) 1 sz. Pál István adófelügy. (Deés) 2 sz. Székely Imre honvéd hadnagy (Szereda) 1 sz. Gecző Béla kir. törv. jegyző (Fehértemplom) 1 sz. Szenkovics János honv. hadnagy (Szereda) 1 sz. Pototzky Kristóf tak. pénzt. igazgató (Szereda) 1 sz. Wilhelm György kir. törv. széki bíró (Fehértemplom) 1 sz. Pototzky Alajos keresk. (Cs.-Szereda) 1 sz. özv. Embery Józsefné kat. b.-bizt. neje 1 sz. Pototzky Gergely ifj. keresk. (Szereda) 3 sz. Molnár Lajos kir. h. adófelügyelő (Csik-Szereda) 1 sz. Pototzky Péter kereskedő (Szereda) 2 sz. Hary Géza kereskedő (Csik-Szereda) 1 személy. Hary Márton kereskedő (Szereda) 1 sz. Dr. Molnár Károly orvos (Budapest) 1 sz. Pototzky István kereskedő (Szereda) 1 sz. Bogády Károly birtokos (Cs.-Szttamás) 1 sz. Nuritsán Gergely mész. (Szereda) 1 sz. Kápdebő Vidor körjegyző (Tölgyes) 1 sz. Szabó Miklós kereskedő (Szereda) 1 sz. Albert Balázs kereskedő (Szereda) 1 sz. Bándy Imre kir. postafőnök (Cs.-Szereda) 1 sz. Nagy Imréné tanár neje (Szereda) 1 sz. Özvegy Császár Sámuelné (Cs.-Szereda) 1 sz. Sprencz György takarékpénztári könyvelő (Szereda) 3 sz. Dr. Nagy Ferenc orvos (Cs.-Sztkirály) 3 sz. Fodor Ignác ügyvéd (Cs.-Somlyó) 3 sz. ifj. Miklósi József jogász (Kolozsvár) 1 sz. Demesinszky György jogász (Kolozsvár) 1 személy. Összesen 144.

Borszék.

II.

Szabó István törv.-széki irodatiszt (Kézdi-Vásárhely), Roska Mihály városi rendőrbizt. (Gy.-Fehérvár), Damian E. Domsia pap (Balázsfalva), Kapusi Albert cipész (Szász-Régen), Dr. Mihály József honv. ezredorv,

N-Szeben), Rank Kamilló honvéd százados (N-Szeben), Montani Gyula esperes (Gyó-Sztmiklós), Dr. Oncu Miklós ügyvéd (Arad), Dr. Oncu Miklós ügyvéd (Arad), Csirgar Romulus tanár (Arad), Gróf Bánffy György birtokos (Bonczhida), ifj. Gr. Bánffy Miklós birtokos (Bonczhida), Boehm Antal rajztanár Gergelyfy Sándor gazdaszt (Sz-Banyicza), Csegezy Gyula nevelő (Bonczhida), Pokorny Ferenc tanuló (M-Vásárhely), Müller Albert tanuló (M-Vásárhely), Varga Sándor tanár (Gy-Fehérvár), Száva István keresk. (Ditró), Leon Ecsasho Prof. Agr. (Jassi), Koch Antal tanuló (Kolozsvar), Gaska Simon tanuló (Kolozsvar), Donogany Zakariás tanuló (Kolozsvar), Veress Zoltán tanuló (Kolozsvar), Gorl Albert birtokos (Szilvás), Ajtay Géza birtokos (M-Domb), Deák Albert végzett jogász (Kolozsvar), Mátyás Mór orvosnöv. (Kolozsvar), Kautmann Sándor kereskedő (Budapest), Gál József cipész (M-Vásárhely), Dr. Bihari Péter ref. főiskolai tanár (Budapest), Oppenheimer Vilmosné ügyőkné (Szeben), Dezső Gyula földbirt. (Gy-Szárhegy), Nagy Kálmán igazg.-tanító (Kolozsvar), Gecző János kir. táblai bír. (Maros-Vásárhely), Machik Béláné földbirtokosnő (Bécs), Lupu Sándorné századosnő (Szászváros), Dr. Maniu A. közjegyzőné (Ovitza), Zichard Frigyes adótárnok (Gy-Sztmiklós), Sáska Sándorné m. jegyző neje (N-Enyed), Gy. Sáska Sándor m. jegyző (Nagy Enyed), Gy. Sáska Dezsőné orv. neje (Gy-Szárhegy), Dr. Gy. Sáska Dezső orvos (Gy-Szárhegy), Császár József jegyző (Gyergő-Szárhegy), Tarnoveczky Szilárd adóf.-h. (B-Gyula), Tavaszy Miklós járásbíró (Torda) Salamon Mór ékszm. (Szabadka), László Imre cipész (Ditró), Kovács István járásbíró (Kézd-Vásárhely), Illyés Lajos földbirtokos (Székes). Összesen 141.

A közönség köréből.*)

Akarva, nem akarva, reflektálnunk kell az 58. szám alatt a „Többen“ köpeny alatt bujkáló ferdeségeire.

Szalmát csépel, ön kis barátunk! Ne térjen el a dologtól, ne üssön félre, mint a kancsal cséplő! Már most meg vagyunk győződve az 58. sz. alatti férczművéből, hogy ön, a „Többen“ írója, úgy ért a törvényhez és a logika fogalmához, mint a csizmedia a harangöntéshez.

Jó lesz, tisztelt „Többen“ írója, a nevekkel kirukkolni, hogy lássuk meg, kik és hányan teszik a „Többen“ csoportot? Hogy nevesünk egy jót a fölött, hogy kik azok a törvénytudók, azok az intelligens urak, kik az 58-ik számban a törvényről és logikáról úgy beszélnek, mintha épen bele születtek volna, de azok alkalmazásába sehogy sem tudják bele találni magukat. Mi bírálunk most a cikkekcskékből általánosságban; majd akkor

*) Ezen cikkekért a felelősséget csakis a sajtóhatósággal szemben vállaljuk el. Szerk.

megmondjuk véleményünket a részletekre is. Addig is megmondhatjuk: „Schuster beim Leisten.“ A ki mihez ért, azzal foglalkozzék. Mi is szívesen nyilvánosságra hozzuk nevünket.

A dolog érdeméhez egy pár szónk van csak. Ön beszélt, „Többen“ írója, az 55-ik számban rágalmazásról, tehát önnek kellene bizonyítani. Ugy látszik, jól érti a bizonyítási eljárást

Mi a presszióról szerényen szólottunk, s az 57-ik számban meg is győztük e felől az értelmes olvasó közönséget, s midőn az 58-ik számban ön is beismeri ennek egy részét tisztelt „Többen“ írója: mit vár annál több bizonyítást? Vigyázzon a logikájával! Saját tollával veri meg magát.

Tisztelt barátunk! A gyengébbek kedvéért — ha szükség — több százzal bebizonyítjuk, hogy egy egyházközségi képviselő, az ő képviselő sógorával és a nem képviselő vejével Cs. Gy. urat — azért, mert a külföldi egyetemet végzett Csekme Ferenczet pártolta — ezen szavakkal nyers módon támadták meg: „Az ur pokoli, miért vezeti más pártra a népet“?! stb.

Olvassa meg ön, tisztelt fiatal ur! a kovásznai ref. egyházközség határozatait; jelen: az 1865. január 31-én és február 1-én hozott határozatokat, melyek szerint a választási jogot az eklézsia nem ruházta át a képviselőtestületre, hanem azt fenntartotta az egyházközségi tagok számára. Hát ezzel szemben járni el: nem törvénysértés, nem presszió?

Ha mindezeket tekintetbe vesszük „Többen“: bámulhatnak, s respektálhatják a nagy választó közönségnek velők szemben tanúsított lojalis magatartását.

Ha más részről is így járnak el: Gönczy érkezőnek csak használtak volna.

Legtöbben.

Piaci árak.

Kézd-Vásárhelyt, július 22-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint 6 frt 80 kr.
„ (elegy)	— frt — kr.
Rozs (tisztá)	3 frt 80 kr.
„ (elegy)	— frt — kr.
Arpa (tisztá)	2 frt 75 kr.
„ (elegy)	— frt — kr.
Zab	2 frt 15 kr.
Törökbuza	4 frt 40 kr.
Kása (köles)	7 frt — kr.
„ (árpa)	24 frt — kr.
Borsó	6 frt — kr.
Lenese	8 frt — kr.
Fuszulyka	4 frt 40 kr.
Pityóka (legszebb)	1 frt 20 kr.
Marhahus	— frt 28 kr.
Disznóhus	— frt 36 kr.
Juh-hus	— frt 20 kr.
Szalonna	— frt 60 kr.
Faggyu (nyers)	— frt 24 kr.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Július 23-án.

Magyar aranyjárdék 6%	106.—
Magyar aranyjárdék 4%	94.70
Magy. papírjárdék 5%	154.50
Magyar vasuti kölcsön	101.—
M. keleti vasuti államköt. I. kibocs.	128.50
M. keleti vasuti államköt. II. kibocs.	119.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	105.—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	105.—
Temes-bánati földteherm. kötvény	105.—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	105.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	105.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	105.—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	100.50
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	123.50
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	125.80
Osztrák járadék papírban	85.—
Osztrák járadék ezüstben	85.75
Osztrák járadék aranyban	118.75
1860. államsorsjegyek	142.—
Osztrák-magyar bankrészevény	875.—
Magyar hitelbank-részevény	286.50
Osztrák hitelintézet-részevény	279.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.93
20 frankos arany	9.93
Német birodalmi márka	61.85
London (2 havi váltókért)	126.10
20 márka arany	12.35

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dobay János. Sprencz György.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Nyílt tér.*)

Fehér és creme francia selyem faillok, surah, satin merveilleux, damasz, ripsz, tafota és atlaszt méterenkint 75 krtól 10 frt 65 krig szállít egyes ruhára való darabokban és végekben vámmentesen a helyszínre G. Henneberg (cs. kir. udvari szállító) selyemgyár-raktára Zürichben. Minták azonnal küldetnek. Levelek 10 kr szállítási díjba kerülnek.

Színes és fekete selyem grenadinok méterenkint 95 krtól 9 frt 15 krig (10 különböző minőségben) szállít egyes öltönyre való darabokban és végekben vámmentesen a helyszínre G. Henneberg (cs. kir. udvari szállító) selyemgyár-raktára Zürichben. Minták azonnal küldetnek. Levelek 10 kr szállítási díjba kerülnek.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal a szerk.

Sz. 180—1886.

árv.

Árverési hirdetmény.

Kézd-Vásárhelyi Hosszu Béla, Gyula és Ákos nagykoruak, Hosszu Lajos, Jenő és Emma kiskorúak tulajdonát képező, a k-vásárhely-kantai 1264. sz. tjkvben 2864., 2865., 2866., 2867. és 2869. hr. sz. alatt, úgy a kézd-Vásárhely-kantai 1427. sz. tjkvben 2868. hr. sz. a. felvett előbbiek és Hosszu Viktor és Ida tulajdonukat képező és az uj-uton fekvő belsőtelek folyó év augusztus hó 1. napján délután 3 órakor a helyszínén nyilvános árverésen szabadkézből el fog adatni.

Kikiáltási ár 10.000 forint, melynek 5 százalékát árverezni kívánók tartoznak az árverező biztos kezéhez letenni.

Az árverés többi feltételei a hivatalos órák alatt az árvaszéknél megtekinthetők.

Kézd-Vásárhely város árvaszéke, 1886. július hó 21-én.

Szöcs József,
árvasz. elnök.

(1—2) Varga Gyula,
árvasz. jegyző.

Hirdetmény.

Alattirt által ezennel közhirrre tétetik, hogy az altorjai néhai Kósa István édes atyám után örökölt, az alfeltorjai és karatna-alfelvoláli határon fekvő részembe jutott ingatlanok folyó évi augusztus hó 1-ső napján délelőtti 10 órakor örök áron azonnali készpénzfizetés feltétele mellett az alsótörjai község házánál nyílt árverezésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

A mely szántók bevetve vannak, azok a terméssel együtt fognak elárvereztetni.

(1—2) Kósa Emília.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1886. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1886. június hó 1-től.

Á l l o m á s o k		303. személyv.	319. vegyes v.	301. gyorsvon.	Á l l o m á s o k		303. személyv.	319. vegyes v.	301. gyorsvon.		
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)	Reggel	Délután		Kis-Kapus (vendéglő, elágazás Nagy-Sze- ben felé)	(érk. ind.)	12.12	10.07			
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)					12.37	10.30				
Botfalva	"				6.22	2.55		2.11	12.24		
Földvár	"				6.45	3.19		2.34	12.41		
Mogyorós	"				7.01	3.38		2.55	1.12		
Apacza	"				7.19	3.57		3.31	2.00		
Kőpecz	"				7.33	4.17		3.36	2.15		
Agostonfalva	"				7.54	4.36		4.09	3.02		
Alsó-Rákos	"				8.01	4.47		4.11	3.12		
Homoród	"				8.19	5.58		5.56	5.30		
Kacza	"				8.45	5.42		6.31	8.00	6.03	
Bene	"				9.01	6.02		10.00	4.05	9.13	
Erked	"				9.22	6.33					
Héjasfalva	"				9.43	7.01					
Szegesvár (vendéglő)	(érk. ind.)				10.10	7.37					
Medgyes	(ind. érk.)	10.29	8.01								
		10.39	8.26								
		11.54	9.43								

A foglalt számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt je- lentik.	
--	--

Brassóból Bukarest felé a gyorsvonat indul reggel 5 óra 40 perczkor, a vegyes vonat délután 1 óra 55 perczkor.

Nyom. Szabó Albertnél Kézd-Vásárhelyt.